

Lovforslag nr. L 109

Folketinget 2023-24

Fremsat den 8. februar 2024 af ældreministeren (Mette Kierkgaard)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet

(Forlængelse af velfærdsaftalerne på ældreområdet)

§ 1

I lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, jf. lov nr. 879 af 12. maj 2021, som ændret ved lov nr. 749 af 13. juni 2023, foretages følgende ændring:

1. I § 1 og § 14, stk. 1, ændres »30. september 2024« til: »1. juli 2025«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen vil gennemføre den mest omfattende frisættelse af den offentlige sektor i velfærdssamfundets historie og grundlæggende forandre den måde, velfærden i dag styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på. På ældreområdet vil regeringen fremlægge et forslag til en ny ældrelov med få klare værdier, der skaber bedre rammer for en alderdom med livsglæde og tid til nærvær og omsorg.

Af Aftale om velfærdsaftaler på ældreområdet, der blev indgået af den daværende regering (Socialdemokratiet), Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Fri Grønne og Alternativet den 17. december 2020, fremgår det, at der på ældreområdet skal indgås velfærdsaftaler med Langeland Kommune, Middelfart Kommune og Viborg Kommune med henblik på at skabe øget kvalitet og plads til faglighed i velfærden. Det fremgår endvidere, at de tre kommuner i videst muligt omfang skal gives mulighed for at fravige statslige og kommunale regler i en treårig forsøgsperiode. Det fremgår endvidere, at ambitionen er, at erfaringerne med velfærdsaftaler kan anvendes som inspiration i arbejdet med at tegne stregerne for fremtidens velfærdssamfund på ældreområdet. Formålet med velfærdsaftalerne på ældreområdet er således at skabe øget kvalitet, nærhed og faglighed i den hjælp, som borgerne modtager, samt at skabe rum for i højere grad at tilgodese den enkelte ældres individuelle behov. Ordningen udløber den 30. september 2024, såfremt loven ikke ændres.

Lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, jf. lov nr. 879 af 12. maj 2021, som ændret ved § 1 i lov nr. 749 af 13. juni 2023 (herefter velfærdsaftaleloven), udmønter Aftale om velfærdsaftaler på ældreområdet og giver således hjemmel til de velfærdsaftaler, den tidligere regering har indgået med Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner.

Velfærdsaftalerne understøtter regeringens ambitioner om en omfattende frisættelse af den offentlige sektor herunder på ældreområdet. Velfærdsaftaler er en tillidsbaseret vej til at udvikle velfærden i den offentlige sektor. En velfærdsaftale indgås mellem kommunen og regeringen, og indebærer, at kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere frisættes fra lovgivning mod, at kommunen også frisætter sig fra lokal regulering.

Med dette lovforslag foreslås, at der gives hjemmel til, at velfærdsaftalerne med Langeland Kommune, Middelfart Kommune og Viborg Kommune kan fortsætte frem til og med den 30. juni 2025.

Formålet med denne ændring er at sikre stabilitet og forudsigelighed for Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner,

mens der arbejdes med regeringens ambition om at frisætte den offentlige sektor, herunder på ældreområdet, jf. regeringsgrundlaget ”Ansvar for Danmark”.

2. Forlængelse af velfærdsaftalerne på ældreområdet

2.1. Gældende ret

Det fremgår af § 1 i velfærdsaftaleloven, at formålet med loven er frem til den 30. september 2024 at frisætte udvalgte kommuners og tilbud i disse kommuners varetagelse af ældreområdet med henblik på at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.

Det fremgår af velfærdsaftalelovens § 14, stk. 1, at loven ophæves den 30. september 2024.

Det følger af bemærkningerne til § 14, jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 198 som fremsat, at kommunen efter udløbet af forsøgsperioden er forpligtet til på ny at indrette sin forvaltning i overensstemmelse med de regler, der gælder for landets øvrige kommuner.

2.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Velfærdsaftaleloven har til formål at frisætte udvalgte kommuners og tilbuds varetagelse af ældreområdet med henblik på at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgerne.

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen vil tage initiativ til en grundlæggende frisættelse af velfærdssamfundet herunder på ældreområdet. Det fremgår endvidere, at regeringen vil fremlægge forslag til en ny ældrelov med få klare værdier, der skaber bedre rammer for en alderdom med livsglæde og tid til nærvær og omsorg, frem for skemaer og minuttyranni. Det er endnu ikke afklaret, hvornår et forslag til en ældrelov vil træde i kraft.

Efter den gældende velfærdsaftalelov skal Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner ved velfærdsaftalelovens udløb igen administrere på ældreområdet efter lov om social service, jf. lovebekendtgørelse nr. 1089 af 16. august 2023 (herefter serviceloven). Regeringen har en ambition om at præsentere forslag til en ny ældrelov gældende for alle kommuner. For at undgå at Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner inden for en kortere periode skal overgå først fra velfærdsaftaleloven til serviceloven og derefter fra serviceloven til en ny ældrelov, og for at understøtte regeringens ambition om en frisat ældrepleje, finder ministeriet det hensigtsmæssigt foreløbigt at forlænge velfærdsaftaleloven

frem til og med den 30. juni 2025, således at Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner kan fortsætte arbejdet med at skabe øget kvalitet og plads til faglighed i velfærden.

Midtvejsevalueringen af velfærdsaftalerne fra 2023 foretaget af VIVE viser, at velfærdsaftalerne har skabt stort engagement blandt medarbejderne, og at der er igangsat mange lokale forsøg. På ældreområdet har kommunerne særligt haft fokus på en anden form for intern organisering og styring på ældreområdet samt afprøvning af nye indsatser for borgerne.

2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at gyldigheden for velfærdsaftaleloven forlænges, således at loven vil gælde frem til og med den 30. juni 2025.

Den foreslåede ændring af velfærdsaftalelovens § 1 vil medføre, at Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner ikke vil være forpligtede til at indrette deres forvaltning, herunder tilbuds varetægelse af ældreområdet, i overensstemmelse med serviceloven efter den 30. september 2024, men fortsat vil kunne forvalte efter velfærdsaftaleloven.

Den foreslåede ændring vil skulle understøtte regeringens ambition om at frisætte ældreområdet og understøtte den frisættelse, der allerede er igangsat med velfærdsaftalerne i Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslagets økonomiske konsekvenser for de Kommuner, der er indgået velfærdsaftaler med, beror på, i hvilket omfang de udvalgte kommuner gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.

Idet velfærdsaftaleloven bl.a. har til formål at skabe hjemmel til, at udvalgte kommuner sættes fri af statslig regulering med henblik på at skabe øget kvalitet og plads til faglighed i velfærden på ældreområdet, antages dette lovforslag ikke i væsentligt omfang at ville indebære negative konsekvenser for de udvalgte kommuner. Eventuelle omkostninger som følge af forlængelse af muligheden for at fravige lovgivning på ældreområdet vil skulle afholdes af den enkelte kommune. Kommunens eventuelle besparelser vil ligeledes tilfalde kommunen selv.

Lovforslagets implementeringskonsekvenser for de udvalgte kommuner beror ligeledes på, i hvilket omfang de udvalgte kommuner vil gøre brug af velfærdsaftalelovens mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.

Det forventes dog, at lovforslaget har positive konsekvenser for de pågældende kommuner omfattet af velfærdsaftaleloven, idet lovforslaget vil forlænge den periode, hvor kommunerne er frisat fra statslig regulering på ældreområdet.

Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige digitaliseringsrelaterede konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne i de kommuner, der er indgået velfærdsaftale med, beror på, i hvilket omfang de udvalgte kommuner vil gøre brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.

Det forventes dog, at lovforslaget har positive konsekvenser for borgerne i de omfattede kommuner, idet det grundlæggende mål med velfærdsaftalerne er at give kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere mulighed for at kunne gentænke tilrettelæggelsen af indsatserne og med udgangspunkt i lokale ønsker og behov samt medarbejdernes faglighed at skabe de bedst mulige tilbud til gavn for kommunens borgere.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 17. november 2023 til den 18. december 2023 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, BL - Danmarks Almene Boliger, Børne- og Undervisningsministeriet, Center for Sund Aldring – KU, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Sygeplejeråd, Danske Diakonhjem, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske SOSU-skoler & Danske SOSU-skolerne – Bestyrelserne, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De sammenvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Det Centrale Handicapråd, Digitaliseringsstyrelsen, Domstolsstyrelsen, EGV, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsministeriet, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Faglige Seniorer, Finansministeriet, FOA – Fag og Arbejde, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer

i Danmark (FDS), HK Kommunal, Institut for Menneskeret-tigheder, Justitsministeriet, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kost & Ernæringsforbundet, Langeland Kommune, LO's Faglige Seniorer, Lægefor-eningen, Middelfart Kommune, National Videnscenter for

Demens, OK-Fonden, PLO, Pårørendegruppen for svage ældre, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbundet, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfrem-mende og forebyggende hjemmebesøg), Sundhedsstyrelsen, Viborg Kommune, VIVE og Ældre Sagen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kom-muner og regioner	Lovforslaget har kun konsekvenser for de kommuner, der er indgået velfærdsaftaler med. Lovforslagets konsekvenser afhænger af, hvorvidt de omfattede kommuner vil gøre brug af velfærdsaftalelovens mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet. Eventuelle mindreudgifter tilfalder kommunen.	Lovforslaget har kun konsekvenser for de kommuner, der er indgået velfærdsaftaler med. Lovforslagets konsekvenser afhænger af, hvorvidt de omfattede kommuner vil gøre brug af velfærdsaftalelovens mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet. Eventuelle merudgifter afholdes af kommunen.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget har kun konsekvenser for de kommuner, der er indgået velfærdsaftaler med. Lovforslagets konsekvenser afhænger af, hvorvidt de omfattede kommuner vil gøre brug af velfærdsaftalelovens mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.	Lovforslaget har kun konsekvenser for de kommuner, der er indgået velfærdsaftaler med. Lovforslagets konsekvenser afhænger af, hvorvidt de omfattede kommuner vil gøre brug af velfærdsaftalelovens mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.
Økonomiske konsekvenser for erhvervsli-vet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for er-hvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Afhænger af, hvorvidt de kommuner, der er indgået velfærdsaftaler med, vil gøre brug af velfærdsaftalelovens mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.	Afhænger af, hvorvidt de kommuner, der er indgået velfærdsaftaler med, vil gøre brug af velfærdsaftalelovens mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for im-plementering af erhvervsrettet EU-regule-ring/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det fremgår af § 1 i velfærdsaftaleloven, at formålet med loven er frem til den 30. september 2024 at frisætte udvalgte kommuners og tilbuds varetagelse af ældreområdet med henblik på at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.

Det fremgår også af § 14, stk. 1, i velfærdsaftaleloven, at loven ophæves den 30. september 2024.

Det foreslås at ændre »30. september 2024« i § 1 og § 14, stk. 1, til »30. juni 2025«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner kan fortsætte deres forvaltning, herunder tilbuds varetagelse af ældreområdet efter velfærdsaftaleloven til og med den 30. juni 2025, og at loven ophæves den 1. juli 2025.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, jf. lov nr. 879 af 12. maj 2021, som ændret ved lov nr. 749 af 13. juni 2023, foretages følgende ændring:

§ 1. Formålet med denne lov er frem til den 30. september 2024 at frisætte udvalgte kommuners og tilbuds varetagelse af ældreområdet med henblik på at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.

1. I § 1 og § 14, stk. 1, ændres »30. september 2024« til: »1. juli 2025«.

§ 14. Loven ophæves den 30. september 2024.

Stk. 2. ---